Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0136

Sieci energetyczne – podstawa unijnego systemu energetycznego

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 czerwca 2025 r. w sprawie sieci elektroenergetycznych – podstawy unijnego systemu energetycznego (2025/2006(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194,

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lipca 2020 r. zatytułowany „Impuls dla gospodarki neutralnej dla klimatu: strategia UE dotycząca integracji systemu energetycznego” (COM(2020)0299),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 28 listopada 2023 r. zatytułowany „Sieci, brakujące ogniwo – unijny plan działania na rzecz sieci” (COM(2023)0757),

– uwzględniając sprawozdanie Komisji ze stycznia 2025 r. zatytułowane: „Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy” [Konieczne inwestycje w europejską infrastrukturę energetyczną służące umożliwieniu dekarbonizacji gospodarki][1];

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 lutego 2025 r. zatytułowany „Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii – Odblokowanie prawdziwego potencjału unii energetycznej w celu zapewnienia przystępnej cenowo, efektywnej i czystej energii dla wszystkich Europejczyków” (COM(2025)0079),

---

1 Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Energii, Artelys, LBST, Trinomics, Finesso, A. i in., *Investment needs of European energy infrastructure to enable a decarbonised economy – Final report* [Konieczne inwestycje w europejską infrastrukturę energetyczną służące umożliwieniu dekarbonizacji gospodarki] sprawozdanie końcowe, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2025 r.

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 26 lutego 2025 r. pt. „Pakt dla czystego przemysłu: wspólny plan działania na rzecz konkurencyjności i dekarbonizacji” (COM(2025)0085),

– uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 marca 2025 r. zatytułowany „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych” (COM(2025)0095),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1153 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające instrument „Łącząc Europę” i uchylające rozporządzenia (UE) nr 1316/2013 i (UE) nr 283/2014[1] (rozporządzenie w sprawie instrumentu „Łącząc Europę”),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmiany rozporządzeń (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektyw 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 347/2013[2] (rozporządzenie TEN-E),

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE[3],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej[4],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652[5] (dyrektywa w sprawie energii odnawialnej),

---

1 Dz.U. L 249 z 14.7.2021, s. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.

2 Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj.

3 Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

4 Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.

5 Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj.

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków[1],

– uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1711 z dnia 13 czerwca 2024 r. zmieniającą dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w odniesieniu do ulepszenia projektu unijnego rynku energii elektrycznej[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1747 z dnia 13 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 w odniesieniu do poprawy struktury unijnego rynku energii elektrycznej[3] (rozporządzenie w sprawie struktury rynku energii elektrycznej),

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady[4] (UE) nr 525/2013, które odzwierciedla unijne cele elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych,

– uwzględniając konkluzje Rady w sprawie rozwoju zrównoważonej infrastruktury sieci elektroenergetycznej w wersji zatwierdzonej przez Radę ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii podczas jej posiedzenia w dniu 30 maja 2024 r.,

– uwzględniając swoją rezolucję z 10 lipca 2020 r. w sprawie kompleksowego europejskiego podejścia do magazynowania energii[5],

– uwzględniając swoją rezolucję z 19 maja 2021 r. w sprawie strategii europejskiej na rzecz integracji systemów energetycznych[6],

– uwzględniając sprawozdanie ze stycznia 2023 r. Agencji UE ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) w sprawie

---

1 Dz.U. L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj.
2 Dz.U. L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj.
3 Dz.U. L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj.
4 Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj.
5 Dz.U. C 371 z 15.9.2021, s. 58.
6 Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 45.

metodyki ustalania taryf przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej w Europie;

– uwzględniając sprawozdanie ACER z 19 grudnia 2023 r. pt. „Demand response and other distributed energy resources: what barriers are holding them back” [Odpowiedź odbioru a inne rozproszone zasoby energetyczne: identyfikacja barier uniemożliwiających ich wykorzystanie],

– uwzględniając sprawozdanie europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E) z kwietnia 2025 r. pt. „Bidding Zone Review of the 2025 Target Year” [Przegląd stref cenowych roku docelowego 2025][1],

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A10-0091/2025),

A. mając na uwadze, że sieci elektroenergetyczne są niezbędne, aby UE osiągnęła przejście na czystą energię i dostarczała energię odnawialną przy jednoczesnym wspieraniu wzrostu gospodarczego i dobrobytu; mając na uwadze, że nieefektywność i brak pełnej integracji negatywnie wpływają na ceny energii dla konsumentów i przedsiębiorstw;

B. mając na uwadze, że w świetle rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną konieczne są znaczne inwestycje i modernizacja oraz nadzór regulacyjny, umożliwiające zwiększenie transgranicznych i krajowych zdolności przesyłowych i modernizacji infrastruktury, co zapewni zdekarbonizowany, elastyczny, bardziej zdecentralizowany, cyfrowy i odporny system elektroenergetyczny;

C. mając na uwadze, że słaba łączność i wąskie gardła sieci są jednymi z głównych powodów, dla których UE nie może w pełni korzystać ze znacznych zainstalowanych mocy energii wiatrowej i słonecznej, co zapewniłoby przystępne ceny dla gospodarstw domowych i przemysłu; mając na uwadze, że brak silnych wzajemnych połączeń między regionami o różnych cechach naturalnych i klimatycznych prowadzi do nadprodukcji energii i administracyjnego ograniczenia produkcji odnawialnej w niektórych regionach, podczas gdy inne regiony zmagają się z niewystarczającą podażą i wysokimi cenami;

---

1 Europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E), „Bidding Zone Review of the 2025 Target Year” [Przegląd stref cenowych roku docelowego 2025], kwiecień 2025 r., https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/Network%20codes%20documents/NC%20CACM/BZR/2025/Bidding_Zone_Review_of_the_2025_Target_Year.pdf.

D. mając na uwadze, że operatorzy systemów przesyłowych (OSP) mają zasadnicze znaczenie dla integracji morskiej energii odnawialnej z siecią UE, w szczególności dla tych, którzy są podłączeni do więcej niż jednego rynku; mając na uwadze, że jeśli operatorzy systemów przesyłowych nie zapewnią uzgodnionej przepustowości sieci, projektodawcom należy wypłacić rekompensatę za utracone zdolności eksportowe, finansowaną z dochodu z ograniczeń; mając na uwadze, że taka rekompensata powinna być sprawiedliwie dzielona między OSP i zgodna z zasadami niedyskryminacji i maksymalizacji handlu transgranicznego; mając na uwadze, że podkreśla to znaczenie utrzymania funkcjonującej sieci szkieletowej połączeń międzysystemowych, ponieważ awarie przepustowości połączeń międzysystemowych mogą skutkować kosztami zarówno dla producentów, jak i operatorów systemów przesyłowych;

E. mając na uwadze, że Europa osiągnie swoje cele w zakresie dekarbonizacji tylko wtedy, gdy wprowadzi skoordynowane, ogólnoeuropejskie podejście do planowania systemu elektroenergetycznego łączące granice, sektory i regiony;

F. mając na uwadze, że planowanie sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej musi być skoordynowane w celu zapewnienia skutecznego rozwoju unijnego systemu elektroenergetycznego;

G. mając na uwadze, że sieć elektroenergetyczna UE została zbudowana dla gospodarki XX wieku opartej na scentralizowanym wytwarzaniu energii elektrycznej z paliw kopalnych i musi zostać zmodernizowana, aby sprostać wymaganiom gospodarki cyfrowej o zwiększonym poziomie elektryfikacji i większym udziale energii ze zdecentralizowanych odnawialnych źródeł energii o zmiennej wydajności;

H. mając na uwadze, że transgraniczne połączenia międzysystemowe i infrastruktura sieci przesyłowej i dystrybucyjnej mają kluczowe znaczenie dla integracji odnawialnych źródeł energii, obniżenia kosztów dla europejskich konsumentów i zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii;

I. mając na uwadze, że projekty sieciowe na poziomie dystrybucji kwalifikują się już do finansowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę” – Energia (CEF-E); mając jednak na uwadze, że tylko niewielka część została przeznaczona na sieci dystrybucyjne na podstawie najnowszego wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; mając na uwadze, że CEF-E powinien lepiej odzwierciedlać rolę sieci dystrybucyjnych w osiąganiu celów UE w zakresie energii i klimatu;

J. mając na uwadze, że ENTSO-E obliczyła, że transgraniczne inwestycje w energię elektryczną w wysokości 13 mld EUR rocznie do 2050 r. zmniejszyłyby koszty systemu o 23 mld EUR rocznie;

K. mając na uwadze, że zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” jest podstawową zasadą polityki energetycznej UE i jest prawnie wiążąca; zauważa, że prawidłowe wdrożenie tej zasady spowoduje znaczne zmniejszenie zużycia energii, a tym samym ograniczy potrzebę inwestycji w sieci elektroenergetyczne i połączenia międzysystemowe;

L. mając na uwadze, że utrzymanie równowagi między trzema elementami unijnej polityki energetycznej – zrównoważonym rozwojem, bezpieczeństwem dostaw i przystępnością cenową – jest kluczowe dla osiągnięcia udanej transformacji energetycznej i niezawodnego europejskiego systemu energetycznego;

M. mając na uwadze, że planowanie sieci energetycznej jest procesem długoterminowym, ściśle powiązanym ze stabilnością inwestycji;

N. mając na uwadze, że zapotrzebowanie na elastyczność systemu energetycznego podwoi się do 2030 r. w związku ze zwiększonym udziałem odnawialnych źródeł energii; mając na uwadze, że elastyczność po stronie popytu ma kluczowe znaczenie dla stabilności sieci; mając na uwadze, że poszczególni obywatele, przedsiębiorstwa i społeczności uczestniczące w rynku energii elektrycznej mogą przynieść sieciom różnorodne korzyści, takie jak zwiększona wydajność systemu, odporność, optymalizacja inwestycji, większa akceptacja społeczna i niższe koszty energii; mając na uwadze, że poważne opóźnienia i niespójności we wdrażaniu istniejących przepisów UE dotyczących energii dla obywateli, elastyczności popytu i inteligentnych operacji sieciowych nadal budzą obawy;

O. mając na uwadze, że chociaż dzięki recyklingowi możliwe jest zaspokojenie od 40 % do 55 % zapotrzebowania na aluminium i miedź w Europie, należy rozważyć dalsze środki mające na celu zwiększenie zdolności recyklingu, zbiórki odpadów i wydajności łańcucha dostaw;

P. mając na uwadze, że we wspólnym komunikacie Komisji i wysokiej przedstawiciel zatytułowanym „Plan działania UE na rzecz bezpieczeństwa kabli” podkreślono znaczenie zapewnienia bezpiecznych dostaw części zamiennych do kabli oraz gromadzenia podstawowych materiałów i sprzętu;

Q. mając na uwadze, że przerwa w dostawie energii elektrycznej na Półwyspie Iberyjskim i w częściach Francji 28 kwietnia 2025 r. pokazały między innymi, jak ważne jest zwiększenie odporności sieci energetycznej przez zapewnienie jej prawidłowej konserwacji, ochrony i równowagi przez cały czas, w tym dzięki elastycznym

usługom systemowym i wzmocnionym transgranicznym połączeniom międzysystemowym, aby umożliwić szybkie przywrócenie dostaw w przypadku awarii systemu;

R. mając na uwadze, że operatorzy systemów na szczeblu krajowym i regionalnym ponoszą dużą odpowiedzialność, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa dostaw energii; mając na uwadze, że wszystkie zadania o charakterze regulacyjnym powinny być wykonywane przez agencje regulacyjne działające w interesie publicznym; mając jednak na uwadze, że wraz z tymi obowiązkami wzmocniona rola organów regulacyjnych i ACER w procesach planowania może przyczynić się do wyeliminowania niedociągnięć, takich jak obecny dziesięcioletni plan rozwoju sieci ENTSO-E określony w sprawozdaniu z monitorowania sieci; mając na uwadze, że chociaż uznaje się odpowiedzialność operatorów systemów przesyłowych (OSP) za opracowanie tych scenariuszy, wczesne zaangażowanie ACER w proces opracowywania mogłoby pomóc zapewnić przestrzeganie wytycznych dotyczących sporządzania scenariuszy zgodnie z rozporządzeniem TEN-E;

S. mając na uwadze, że rozwój połączeń międzysystemowych przyczyni się do dalszej integracji rynku energii elektrycznej w UE, co nie tylko zwiększy elastyczność i odporność systemu, ale także uwolni korzyści skali w produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;

T. mając na uwadze, że konieczne będzie zwiększenie siły roboczej o 50 %, aby umożliwić wdrożenie wymaganych technologii energii odnawialnej, sieci i efektywności energetycznej[1];

U. mając na uwadze, że małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) stanowią trzon gospodarki, przedsiębiorczości i innowacji UE, ponieważ stanowią 99 % przedsiębiorstw, oferują miejsca pracy ponad 85 mln obywateli UE i generują ponad 58 % PKB UE;

V. mając na uwadze, że zwiększenie zdecentralizowanego wytwarzania energii elektrycznej i reagowanie na zapotrzebowanie ma istotne znaczenie dla zmniejszenia zależności od scentralizowanej produkcji, która jest bardziej narażona na zagrożenia fizyczne, cyberzagrożenia lub na zdarzenia związane z klimatem;

1. wzywa państwa członkowskie do pełnego zbadania, zoptymalizowania, zmodernizowania i zwiększenia zdolności sieci elektroenergetycznej, w tym przesyłu i dystrybucji; uważa, że sieci elektroenergetyczne są centralnym elementem umożliwiającym osiągnięcie konkurencyjnej unijnej gospodarki neutralnej emisyjnie do 2050 r., zdolnej do przyjęcia dużych ilości technologii wytwarzania energii odnawialnej o zmiennej wydajności i/lub dostosowania się do ewoluujących źródeł zapotrzebowania

---

[1] Komunikat Komisji z dnia 5 marca 2025 r. pt. „Unia umiejętności” (COM(2025)0090).

wynikających ze wzrostu poziomu elektryfikacji i postępu technologii cyfrowych; zwraca uwagę na prawo państw członkowskich do określania własnego koszyka energetycznego;

2. wzywa Komisję, państwa członkowskie, ACER, organizację OSD UE[1] i ENTSO-E[2] do niezwłocznej realizacji działań określonych w unijnym planie działania na rzecz sieci, planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii, reformie struktury unijnego rynku energii elektrycznej i dyrektywie w sprawie energii odnawialnej;

3. wskazuje, że zakończenie integracji unijnego rynku energii pozwoli zaoszczędzić do 40 mld EUR rocznie, a 50-procentowy wzrost transgranicznego handlu energią elektryczną może podnieść roczny PKB UE o 0,1 %[3];

Znaczenie sieci elektroenergetycznych dla europejskiej transformacji energetycznej

4. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie sieci[4]; zwraca uwagę na oczekiwany wzrost zużycia energii elektrycznej o 60 % do 2030 r., rosnącą potrzebę włączenia do sieci dużego wolumenu energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności oraz konieczność dostosowania sieci do bardziej zdecentralizowanego, cyfrowego i elastycznego systemu elektroenergetycznego, w tym potrzebę optymalizacji operacji systemowych i pełnego wykorzystania lokalnych zasobów zapewniających elastyczność, reagowania na popyt i rozwiązań w zakresie magazynowania energii w celu uzupełnienia rynków hurtowych i zwiększenia odporności sieci, co skutkuje dodatkowymi 23 GW transgranicznej mocy do 2025 r. i dalszymi 64 GW mocy do

---

1 Organizacja OSD UE jest organem ekspertów technicznych i stowarzyszeniem operatorów systemów dystrybucyjnych (OSD) upoważnionym na mocy rozporządzenia w sprawie rynku energii elektrycznej ((UE) 2019/943) do wspierania funkcjonowania rynku energii elektrycznej i ułatwiania transformacji energetycznej.

2 Europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E) jest stowarzyszeniem na rzecz współpracy europejskich operatorów systemów przesyłowych (OSP).

3 Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), nota informacyjna MFW na temat integracji rynku energii UE, 16 stycznia 2025 r., zamieszczona w nocie informacyjnej Rady z dnia 17 stycznia 2025 r. w sprawie integracji unijnego rynku energii: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5438-2025-INIT/en/pdf.

4 Komunikat Komisji z dnia 28 listopada 2023 r. zatytułowany „Sieci, brakujące ogniwo – unijny plan działania na rzecz sieci” (COM(2023)0757),

2030 r.; zauważa, że ponad 40 % sieci dystrybucyjnych w Unii ma ponad 40 lat i wymaga modernizacji[1];

5. przypomina, że do 2030 r. Unia musi zainwestować około 375 do 425 mld EUR w sieci dystrybucyjne i łącznie 584 mld EUR w przesyłowe i dystrybucyjne sieci elektroenergetyczne[2], w tym w dostosowanie sieci dystrybucyjnych do transformacji energetycznej;

6. z niepokojem zauważa, że w 2023 r. koszty zarządzania ograniczeniami przesyłowymi elektroenergetycznej sieci przesyłowej w UE wyniosły 4,2 mld EUR[3] i stale rosną, a nakładane ograniczenia stanowią przeszkodę w zwiększaniu udziału energii ze źródeł odnawialnych; zauważa, że liczba ta nie obejmuje elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej; podkreśla, że w 2023 r. z powodu niewystarczającej zdolności sieci w kilku państwach członkowski ograniczono ilość energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych o prawie 30 TWh; zwraca ponadto uwagę na gwałtowny wzrost godzin ujemnych cen energii elektrycznej w ciągu roku, ze 154 w 2018 r. do 1 031 we wrześniu 2024 r.[4], który w dużej mierze wynika z ograniczeń przesyłowych w sieci na granicach, braku odpowiedniej infrastruktury magazynowania, elastyczności i reagowania na popyt na rynku energii elektrycznej, aby tymczasowo dostosować dostawy zmiennej odnawialnej energii elektrycznej do zapotrzebowania na energię elektryczną; podkreśla, że rozwiązanie tego problemu mogłoby pomóc w absorpcji nadwyżek podaży, tym samym maksymalizując wykorzystanie istniejącej infrastruktury sieciowej, ale istniejące ramy rynkowe i regulacyjne często nie zapewniają odpowiednich zachęt do osiągnięcia tego celu;

7. podkreśla, że brak modernizacji i rozbudowy unijnej sieci elektroenergetycznej, wraz z szybkim wdrożeniem dużych ilości energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności niezbędnej do osiągnięcia ustalonych celów, spowodował i nadal będzie powodował wysoki poziom obniżenia dyspozycyjności (instrukcje ograniczenia produkcji); uważa, że ograniczanie dostępu do odnawialnych źródeł energii, spowodowane przeciążeniem sieci i ograniczeniem przesyłu, stanowi niedopuszczalne marnotrawstwo cennej energii odnawialnej oraz środków finansowych; wzywa Komisję, aby w ramach przyszłego pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych określiła

---

1 ibid.
2 ibid.
3 Sprawozdanie ACER z nadzoru nad rynkiem (2024), „Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management in the EU” [Zdolności przesyłowe na potrzeby międzystrefowego obrotu energią elektryczną i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi w UE], 3 lipca 2024 r.
4 Sprawozdanie ACER z 2024 r. z nadzoru nad rynkiem, „Key developments in EU electricity wholesale markets” [Kluczowe zmiany na unijnych rynkach hurtowych energii elektrycznej], 20 marca 2024 r.

strategię UE, aby znacząco zmniejszyć ograniczanie dostępu do energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych;

8. podkreśla, że inteligentne sieci odgrywają istotną rolę w poprawie zarządzania ograniczeniami przesyłowymi i optymalizacji dystrybucji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych; podkreśla, że przyczyniają się one do zwiększenia elastyczności sieci dzięki integracji narzędzi cyfrowych, które ułatwiają odpowiedź odbioru i zbiorową konsumpcję własną; podkreśla, że lepsze zarządzanie siecią zwiększa odporność energetyczną, zmniejsza ograniczenia i zabezpiecza dostawy w okresach szczytowego zapotrzebowania;

9. podkreśla, że infrastruktura sieci elektroenergetycznej jest priorytetem dla osiągnięcia przez UE jej strategicznej autonomii oraz celów w zakresie klimatu i energii; odnotowuje zawarte w Pakcie dla czystego przemysłu zobowiązanie do elektryfikacji przy kluczowym wskaźniku efektywności wynoszącym 32 % wskaźnika elektryfikacji w całej gospodarce do 2030 r., co wymagałoby znacznej i ciągłej aktualizacji i wdrożenia projektów dotyczących sieci; ubolewa, że opóźnienia w reagowaniu na wnioski o podłączenie do sieci dystrybucyjnych skutkują wolniejszym tempem elektryfikacji, nawet w państwach członkowskich, w których produkcja energii ze źródeł odnawialnych szybko rośnie;

10. podkreśla w szczególności kluczową rolę, jaką mogą odegrać społeczności energetyczne we wspieraniu lokalnych gospodarek; ubolewa, że społeczności energetyczne i mniejsi operatorzy napotykają nieproporcjonalne bariery w dostępie do sieci i finansowaniu sieci ze względu na przeszkody regulacyjne i ograniczenia zasobów; w związku z tym wzywa państwa członkowskie, które pozostają w tyle pod tym względem, do pełnego wdrożenia pakietu „Czysta energia”, przepisów pakietu „Gotowi na 55” i dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, umożliwiając obywatelom, gminom, MŚP i przedsiębiorstwom aktywny udział w rynku energii elektrycznej, w szczególności poprzez opracowanie ram sprzyjających społecznościom energetycznym działającym w zakresie energii odnawialnej i promowanie systemów dzielenia się energią; apeluje, aby finansowanie na szczeblu unijnym i krajowym związane z siecią uwzględniało szczególne potrzeby projektów promowanych przez społeczności energetyczne;

Sytuacja regulacyjna i wyzwania

11. jest przekonany, że stabilność regulacyjna jest kluczowym warunkiem umożliwiającym odblokowanie prywatnych inwestycji w sieć elektroenergetyczną i, tam gdzie jest to możliwe, w przystępną cenowo elektryfikację gospodarki UE, oraz ponownie podkreśla potrzebę wdrożenia już przyjętych przepisów przed oceną potencjalnych nowych przeglądów;

12. podkreśla, że zintegrowane planowanie sieci we wszystkich sektorach na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym doprowadzi do zwiększenia wydajności systemu i obniżenia kosztów; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działań na rzecz zintegrowanego planowania i dopilnowania, aby plany rozwoju sieci elektroenergetycznej były dostosowane do krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na lata 2021–2030 dla wszystkich poziomów napięcia; zauważa, że wzmocnione ramy zarządzania pomogłyby zapewnić zgodność między planami rozwoju sieci a celami polityki na szczeblu krajowym i unijnym; przyznaje, że o ile państwa członkowskie są zobowiązane do składania sprawozdań na temat ich wkładu w realizację celów UE za pośrednictwem krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK), obecnie nie ma równoważnego obowiązku systematycznego składania sprawozdań na poziomie UE przez OSP;

13. podkreśla, że rozporządzenie TEN-E i projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania są potężnymi narzędziami w rozwoju transgranicznej infrastruktury energetycznej Unii; ubolewa nad niedociągnięciami w obecnym dziesięcioletnim planie rozwoju sieci dla europejskiej infrastruktury elektroenergetycznej, powodującymi, że interesy inwestycyjne nie zaspokajają transgranicznych potrzeb[1], a w planowaniu sieci nie wykorzystuje się w pełni transgranicznych i międzysektorowych oszczędności[2]; ponadto ubolewa nad opóźnieniami w realizacji projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; wzywa Komisję do wprowadzenia bardziej skoordynowanego, długoterminowego, międzysektorowego planowania w celu osiągnięcia związanych z tym oszczędności i korzyści w całej UE; podkreśla, że takie skoordynowane planowanie mogłoby lepiej ukierunkować podział kosztów infrastruktury między państwami członkowskimi; zauważa, że chociaż rozporządzenie TEN-E umożliwia projektom inteligentnych sieci elektroenergetycznych o oddziaływaniu transgranicznym uzyskanie statusu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania bez przekraczania granicy fizycznej, lista takich projektów w 2023 r. obejmowała ich zaledwie pięć; dlatego jest przekonany, że proces dotyczący projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania wymaga usprawnienia, uproszczenia i włączenia do głównego nurtu, tak aby osiągnąć większą jasność i przejrzystość; wzywa państwa członkowskie do pełnego wdrożenia projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania; wzywa Komisję do pilnego zaproponowania ukierunkowanego przeglądu

---

1 Sprawozdanie ACER z nadzoru nad rynkiem (2024), „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na rzecz wsparcia konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego], 16 grudnia 2024 r., s. 17.

2 ibid.

rozporządzenia TEN-E, aby (1) wprowadzić solidny proces planowania, łączący odpowiedzialność operatorów systemu ze wzmocnioną rolą ACER poprzez uprawnienie ACER do żądania zmian w scenariuszach i w dziesięcioletnim planie rozwoju sieci (2) zapewnić opracowanie scenariuszy zgodnie z programem dekarbonizacji i umożliwić łatwiejszy dostęp do projektów inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz (3) wprowadzić uproszczony proces składania wniosków dla małych i średnich operatorów systemów dystrybucyjnych;

14. podkreśla, że planowanie sieci jest procesem długoterminowym, ściśle powiązanym ze stabilnością inwestycji; proponuje zatem wydłużenie ram czasowych w odniesieniu do planów rozwoju sieci do 20 lat; podkreśla, że inwestycje w sieci są pilnie potrzebne w programie UE na rzecz konkurencyjności i nie powinny być opóźniane;

15. zauważa ponadto, że UE będzie nadal miała silne powiązania w zakresie energii elektrycznej z krajami sąsiadującymi i dlatego uważa, że Komisja powinna zacieśnić taką współpracę z krajami sąsiadującymi przez projekty będące przedmiotem wzajemnego zainteresowania z krajami spoza UE, jak przewidziano w rozporządzeniu TEN-E;

16. zdecydowanie podkreśla, że CEF-E okazał się kluczowym instrumentem współfinansowania transgranicznej infrastruktury energetycznej i nalega na jego kontynuację; z zadowoleniem przyjmuje włączenie projektów dotyczących morskich sieci elektroenergetycznych do najnowszego przydziału dotacji Komisji w ramach CEF-E;

17. uważa, że brak szczegółowych, wiarygodnych i porównywalnych danych na temat planowania sieci krajowych i unijnych stanowi przeszkodę w uzyskaniu bardziej wydajnych sieci; wzywa zatem państwa członkowskie do skrupulatnego wdrożenia odpowiednich przepisów dyrektywy w sprawie energii elektrycznej[1], w szczególności jej art. 32, aby zachęcić mniejszych operatorów sieci dystrybucyjnych do stosowania przepisów tego artykułu;

18. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie organizacji OSD UE na temat dobrych praktyk w zakresie planów rozwoju sieci

---

[1] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

dystrybucyjnej[1], w którym wzywa się państwa członkowskie do uwzględnienia w ich planach rozwoju sieci dystrybucyjnej analiz kosztów i korzyści w celu oceny możliwości inwestycyjnych; wzywa Komisję do opracowania wytycznych na podstawie niniejszego sprawozdania, we współpracy z organizacją OSD UE, w celu zharmonizowania i zwiększenia przejrzystości krajowego planowania rozwoju sieci dystrybucyjnych, do opublikowania europejskiego przeglądu planów rozwoju sieci dystrybucyjnej oraz do zobowiązania wszystkich operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do dostarczania organom regulacyjnym energetyki niezbędnych danych dotyczących informacji na temat ich obecnej i przyszłej zdolności hostingowej sieci i planowania sieci, aby umożliwić tym organom odpowiedni nadzór nad planowaniem sieci; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia art. 31 ust. 3 dyrektywy (UE) 2024/1711, który zobowiązuje operatorów sieci do publikowania informacji na temat dostępnej zdolności w ich obszarze działalności, aby zapewnić przejrzystość i umożliwić zainteresowanym stronom podejmowanie świadomych decyzji inwestycyjnych; wzywa Komisję do opracowania scentralizowanego internetowego repozytorium wszystkich planów przesyłu i planów rozwoju sieci dystrybucyjnej;

19. zwraca uwagę na poważne ryzyko, jakie dla opłacalności inwestycji w odnawialne źródła energii stwarzają ograniczenia wytwarzania energii, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że wiele państw członkowskich nie rekompensuje uczestników rynku za te ograniczenia, pomimo wymogów określonych w art. 12 i 13 rozporządzenia (UE) 2019/943; wyraża ubolewanie z powodu braku przejrzystości, dostępności i szczegółowości danych dotyczących ograniczeń wytwarzania energii odnawialnej i kosztów zarządzania ograniczeniami przesyłowymi;

20. podkreśla wartość udostępnienia jasnych wskaźników pozwalających stwierdzić, czy UE jest na dobrej drodze do zapewnienia rozbudowy i wzmocnienia sieci niezbędnej do osiągnięcia celów na rok 2050; zauważa, że takie wskaźniki mogłyby obejmować zmniejszenie ograniczeń wytwarzania energii odnawialnej, niższe koszty rozwoju sieci w stosunku do ilości dostarczonej zdolności, zwiększenie efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury, zmniejszenie strat i mniejszą intensywność wykorzystania surowców;

21. odnotowuje prace wykonane przez ENTSO-E i organizację OSD UE nad zharmonizowanymi definicjami dostępnej zdolności hostingowej sieci dla operatorów systemów oraz nad ustanowieniem ogólnounijnego przeglądu w tym zakresie; uważa, że krajowe organy regulacyjne mogłyby skorzystać z jasnych przepisów dotyczących sposobu, w jaki państwa członkowskie mogą priorytetowo traktować

---

[1] Organizacja OSD UE, „DSO Entity’s identified good practices on Distribution Network Development Plans” [Określone dobre praktyki organizacji OSD w zakresie planów rozwoju sieci dystrybucyjnej], 1 lipca 2024 r.

przyłączenia do sieci, aby zrezygnować z zasady „kto pierwszy, ten lepszy”; w związku z tym zwraca się do Komisji o zmianę art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944 w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej w ramach przeglądu wdrażania, który Komisja musi zakończyć do 31 grudnia 2025 r., a w związku z tym o wprowadzenie przejrzystych priorytetowych kryteriów przyłączenia, które mają zostać wybrane i doprecyzowane przez państwa członkowskie w odniesieniu do 1) przyłączenia zdolności produkcyjnych – takich jak jakość i dojrzałość projektu, poziom zaangażowania, wkład w dekarbonizację, wartość społeczna oraz 2) przyłączenia konsumentów – takich jak jakość i dojrzałość projektu, poziom zaangażowania, wkład w dekarbonizację, interes publiczny lub jego wartość strategiczna i/lub społeczna oraz optymalizacja sieci; wzywa krajowe organy regulacyjne państw członkowskich do zapewnienia jasnych zasad ustalania priorytetów zgodnie z ich specyfiką lokalną i krajową, aby umożliwić odejście od podejścia „kto pierwszy, ten lepszy” poprzez zniechęcanie do składania wniosków o przyłączenie, gdy nie są one poparte solidnym projektem lub gdy są spekulacyjne, lub gdy projektodawca nie może wykazać wystarczającego zaangażowania w realizację projektu;

22. podkreśla, że usprawnione połączenia transgraniczne oferują znaczący potencjał oszczędności kosztów na poziomie całego systemu – szacuje się, że roczne oszczędności w kosztach wytwarzania mogą wynieść 9 mld EUR do 2040 r., podczas gdy wymagane roczne inwestycje w infrastrukturę transgraniczną i zdolności magazynowe wynoszą 6 mld EUR;

23. ubolewa, że niektóre państwa członkowskie nie osiągnęły celu, jakim jest 10 % połączeń międzysystemowych do 2020 r., i wzywa je, by dążyły do osiągnięcia obecnego celu 15 % połączeń międzysystemowych do 2030 r., zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999, ponieważ zdolności połączeń międzysystemowych mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania unijnego rynku wewnętrznego energii elektrycznej, co prowadzi do znacznej oszczędności kosztów na poziomie systemu i obniży koszty wytwarzania energii o 9 mld EUR rocznie do 2040 r.[1]; ubolewa, że dotychczas nie podjęto działań w celu zapewnienia 32 GW zdolności transgranicznej, która będzie niezbędna do 2030 r.[2]; ubolewa nad opóźnieniami i niepewnością wokół kilku projektów dotyczących połączeń międzysystemowych; w związku z tym wzywa Komisję, aby

---

1 Sprawozdanie ACER z nadzoru nad rynkiem (2024), „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na rzecz wsparcia konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego], 16 grudnia 2024 r.

2 Komunikat Komisji z dnia 28 listopada 2023 r. zatytułowany „Sieci, brakujące ogniwo – unijny plan działania na rzecz sieci” (COM(2023)0757).

najpóźniej do czerwca 2026 r. zaproponowała wiążący cel w zakresie połączeń międzysystemowych na 2036 r. w oparciu o ocenę potrzeb; podkreśla potrzebę współpracy z państwami członkowskimi niebędącymi gospodarzami oraz zaangażowania UE i krajów z nią sąsiadujących w negocjacje, aby zapewnić zakończenie projektów;

24. podkreśla potrzebę przyspieszenia procedur wydawania pozwoleń na infrastrukturę elektroenergetyczną; podkreśla, że rozbudowa sieci nie powinna być opóźniana z powodu długotrwałych procedur wydawania pozwoleń lub nadmiernych wymogów sprawozdawczych; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje pozytywne postępy poczynione w odniesieniu do przepisów przyjętych w czasie ostatniego przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii, w szczególności jej art. 16f, oraz rozporządzenia nadzwyczajnego w sprawie wydawania zezwoleń[1], aby przyspieszyć, usprawnić i uprościć procedury wydawania pozwoleń na projekty dotyczące sieci i energii odnawialnej, w szczególności zasadę nadrzędnego interesu publicznego w odniesieniu do projektów sieciowych; zauważa jednak, że niektóre państwa członkowskie nie odnotowały istotnej poprawy terminów wydawania pozwoleń na projekty pomimo ambitnych ram ustanowionych na szczeblu UE; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do niezwłocznego wdrożenia tych środków i wzywa Komisję do ścisłego monitorowania wdrażania dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii oraz do regularnej oceny, czy zmienione przepisy dotyczące pozwoleń są wystarczające do osiągnięcia celów UE; ponadto wzywa Komisję do określenia wytycznych dla państw członkowskich w celu włączenia zasady milczącej zgody do ich krajowych systemów planowania, zgodnie z art. 16a dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii; podkreśla, że wzmocnienie zdolności administracyjnych, w tym poprzez odpowiednia liczbę pracowników organów ds. planowania i wydawania pozwoleń, przyspieszy procedury wydawania pozwoleń;

25. zachęca państwa członkowskie do opracowania planów wyznaczenia specjalnych obszarów infrastruktury na potrzeby projektów dotyczących sieci zgodnie z art. 15e dyrektywy w sprawie energii odnawialnej; podkreśla, że takie plany są niezbędne do uwzględnienia specyfiki lokalnej i zapewnienia poszanowania obszarów chronionych; zwraca uwagę, że aby zapewnić sprawne, skuteczne i zintegrowane podejście do rozwoju infrastruktury energetycznej, plany te powinny być ściśle skoordynowane z wyznaczeniem obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych;

---

[1] Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 z dnia 22 grudnia 2022 r. ustanawiające ramy służące przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj).

26. zauważa, że często dokumenty należy składać w formie papierowej; wzywa państwa członkowskie do większej cyfryzacji tych procedur, aby przyspieszyć procedury wydawania pozwoleń; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeglądu całego prawodawstwa UE dotyczącego pozwoleń, takiego jak dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko[1], w celu wprowadzenia obowiązkowych wymogów dotyczących wniosków w formacie cyfrowym, ich składania i przetwarzania;

27. podkreśla znaczenie akceptacji społecznej i zaangażowania publicznego przy opracowywaniu nowych projektów dotyczących sieci i wzywa Komisję do opracowania w związku z tym zestawu najlepszych praktyk, które będą udostępniane państwom członkowskim; podkreśla kluczowe znaczenie skutecznej komunikacji z obywatelami i społecznościami w odniesieniu do projektów sieciowych i wzmocnienia; zauważa, że wsparcie na szczeblu lokalnym może przyczynić się do przyspieszenia realizacji infrastruktury krytycznej, a tym samym do osiągnięcia celów na szczeblu krajowym i unijnym; wzywa do szybkiego wdrożenia unijnego paktu na rzecz współpracy z sektorem energii elektrycznej i koordynacji z krajowymi sygnatariuszami (OSP, OSD, krajowe organy regulacyjne) w celu zagwarantowania wczesnego, znaczącego i regularnego udziału społeczeństwa w projektach sieciowych;

28. postuluje zwołanie grupy ds. pozwoleń w kontekście TAIEX[2] w ramach przyszłego pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych, aby wspierać państwa członkowskie w rozwiązaniu problemu wąskich gardeł administracyjnych, zwiększaniu zdolności regulacyjnych i przyspieszaniu zatwierdzania projektów przez wymianę najlepszych praktyk i koordynację transgraniczną;

29. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy zapowiedziane w ramach planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii; zaleca, by Komisja rozszerzyła "trójstronną umowę na rzecz przystępnej cenowo energii dla europejskiego przemysłu” na mniejszych producentów energii, w tym społeczności energetyczne, małe i średnie przedsiębiorstwa, wykorzystując elastyczność i odpowiedź odbioru, a także powiązała rezultaty osiągnięte przez te struktury współpracy z procesami planowania sieci na szczeblu krajowym i unijnym w celu optymalizacji planowania, inwestycji i wykorzystania sieci od początkowych etapów;

---

1 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

2 TAIEX to instrument pomocy technicznej i wymiany informacji Komisji. Wspiera on administracje publiczne w zakresie transpozycji, stosowania i wdrażania prawodawstwa UE, a także ułatwia dzielenie się najlepszymi praktykami UE.

30. podkreśla potrzebę usprawnienia ram zamówień publicznych w celu sprostania wyzwaniom związanym z łańcuchami dostaw, przed którymi stoją operatorzy sieci; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie Paktu dla czystego przemysłu oraz zapowiedź przez Komisję zbliżającego się przeglądu dyrektyw w sprawie zamówień publicznych[1]; podkreśla potencjał zamówień publicznych dla dalszego rozwoju silnego unijnego łańcucha dostaw na potrzeby produkcji urządzeń, oprogramowania i usług na potrzeby sieci elektroenergetycznych; zachęca Komisję do wspierania odporności, zrównoważonego rozwoju i bezpieczeństwa w procedurach zamówień publicznych dla operatorów sieci; opowiada się za większą spójnością przepisów UE dotyczących zamówień publicznych; wzywa Komisję do dostosowania przepisów UE dotyczących zamówień publicznych w celu harmonizacji i uproszczenia funkcjonalnych specyfikacji istotnych warunków zamówienia w celu zwiększenia zdolności produkcyjnych elementów sieci;

31. uważa, że odpowiednia normalizacja i wspólne specyfikacje techniczne są niezbędne do osiągnięcia korzyści skali i przyspieszenia rozwoju technologii; uważa ponadto, że zasadnicze znaczenie ma zapewnienie odpowiedniego poziomu normalizacji, aby nie ograniczać zdolności innowacyjnych producentów;

32. ponownie podkreśla potrzebę rozważenia nowych modeli biznesowych między producentami urządzeń a operatorami, takich jak długoterminowe umowy ramowe, które zachęcają do przejścia od jednorazowych „projektów sieciowych” do trwałych i ustrukturyzowanych „programów sieciowych”, których wynikiem jest bardziej przewidywalne planowanie dla producentów technologii sieciowych; wzywa do usprawnienia procedur przetargowych na dostarczanie urządzeń i usług sieciowych;

33. podkreśla, że ten zbliżający się przegląd dyrektyw w sprawie zamówień publicznych umożliwi włączenie kryteriów zrównoważonego rozwoju, odporności i preferencji europejskich do unijnych procedur udzielania zamówień publicznych w sektorach strategicznych, zgodnie z przepisami określonymi w art. 25 rozporządzenia (UE) 2024/1735[2]; apeluje o wyraźne uznanie sieci i powiązanych technologii za sektory strategiczne, aby zapewnić ich

---

[1] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 94 z 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

kwalifikowalność w zmienionych ramach; podkreśla, że wzmocnienie preferencji europejskich w procedurach zamówień publicznych ma zasadnicze znaczenie dla zmniejszenia zależności UE od dostawców spoza UE, zwiększenia bezpieczeństwa łańcucha dostaw i wspierania odpornej unijnej bazy przemysłowej zdolnej do wspierania transformacji energetycznej; z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) pakietu dotyczącego produkcji elementów sieci energetycznych w celu wsparcia europejskiego łańcucha dostaw kwotą co najmniej 1,5 mld EUR w ramach kontrgwarancji dla producentów elementów sieci; apeluje o opracowanie dalszych podobnych instrumentów finansowych w celu zapewnienia długoterminowej pewności inwestycji i przyspieszenia zwiększania europejskich zdolności produkcyjnych;

Finansowanie

34. zauważa, że w ciągu ostatnich pięciu lat globalne inwestycje w zdolności energetyczne wzrosły o prawie 40 %, a inwestycje w infrastrukturę sieciową pozostały w tyle; zauważa, że szacunki dotyczące inwestycji, które UE będzie musiała poczynić w swoją sieć w latach 2025–2050, wahają się od 1 950 mld EUR do 2 600 mld EUR[1];

35. z niepokojem zauważa, że budżet przyznany w ramach i CEF-E był niewystarczający, aby przyspieszyć realizację wszystkich kategorii projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i projektów będących przedmiotem wzajemnego zainteresowania; zauważa, że przy budżecie w wysokości 5,84 mld EUR na lata 2021–2027 program ma ograniczone możliwości i może mieć trudności z zaspokojeniem potrzeb inwestycyjnych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby przy proponowaniu kolejnych wieloletnich ram finansowych (WRF) znacznie zwiększyły pulę środków CEF-E i odsetek funduszy CEF-E przeznaczonych na infrastrukturę elektroenergetyczną jako oddzielny odpowiedni zasób, a także zadbały o to, by projekty zarówno na poziomie dystrybucji, jak i przesyłu o unijnej wartości dodanej kwalifikowały się do budżetu przydzielonego w ramach CEF-E; zachęca Komisję do dalszego zbadania możliwości współfinansowania między CEF-E a mechanizmem finansowania energii ze źródeł odnawialnych;

36. stwierdza, że fundusze unijne przeznaczane są głównie na sieci przesyłowe, przy stosunkowo niewielkich alokacjach na sieci dystrybucyjne, pomimo ich istotnej roli w transformacji

---

[1] Sprawozdanie ACER z nadzoru nad rynkiem (2024), „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na rzecz wsparcia konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego], 16 grudnia 2024 r., s. 30.

energetycznej UE, czego dowodem jest fakt, że w latach 2014–2020 w ramach CEF-E sfinansowano projekty o wartości około 5,3 mld EUR, z czego około 1,7 mld EUR dotyczyło sieci przesyłowych, a 237 mln EUR – inteligentnych sieci dystrybucyjnych; zauważa, że ostatni wykaz projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania zawierał tylko pięć projektów dotyczących inteligentnej energii elektrycznej;

37. wyraża głębokie ubolewanie, że choć fundusze regionalne, takie jak Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego czy Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, co do zasady obejmują inwestycje w sieci, w praktyce są niedostatecznie wykorzystywane na projekty sieciowe; ubolewa również, że kryteria oceny projektów przedłożonych w odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków w ramach unijnego funduszu innowacyjnego uniemożliwiają finansowanie demonstracji i produkcji technologii sieciowych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by proporcjonalną część tych funduszy przeznaczać również na inwestycje w sieci;

38. wzywa państwa członkowskie do ułatwienia operatorom sieci dostępu do funduszy UE zarządzanych przez państwa członkowskie, na przykład dzięki ustanowieniu punktu kompleksowej obsługi w tych państwach członkowskich, w których duży udział OSD stanowią MŚP;

39. wzywa Komisję, by zaproponowała specjalny instrument finansowania, taki jak instrument oparty na dochodach z rynkowego systemu redukcji emisji, aby umożliwić państwom członkowskim wspieranie zdecentralizowanych i innowacyjnych projektów sieciowych o wyraźnej unijnej wartości dodanej, w tym mniejszych projektów, co zapewni skuteczne wykorzystanie instrumentu przez państwa członkowskie do tych celów;

40. zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia ram regulacyjnych w celu przyciągnięcia prywatnych inwestycji i zagwarantowania taryf odzwierciedlających koszty, w uzupełnieniu mechanizmów finansowania publicznego;

41. jest przekonany, że inwestycje wyprzedzające i przyszłościowe pomogą zaradzić wąskim gardłom w sieci i zapobiec nakładaniu ograniczeń; zwraca uwagę, że w rozporządzeniu w sprawie struktury rynku energii elektrycznej określono elementy regulacyjne dotyczące inwestycji wyprzedzających, ale brak w nim zharmonizowanej definicji i wdrożenia w całej Unii; wzywa państwa członkowskie do szybkiego wdrożenia ww. przepisów rozporządzenia w sprawie struktury rynku energii elektrycznej i usunięcia krajowych barier prawnych, krajowe organy regulacyjne do usunięcia barier związanych z zachętami regulacyjnymi i czynnikami zniechęcającymi, a Komisję do pilnego przedstawienia wytycznych dotyczących zatwierdzania inwestycji wyprzedzających, zgodnie z planem

działania na rzecz sieci[1]; uważa, że dalsza harmonizacja w tym zakresie może być korzystna; wzywa do przeprowadzenia szczegółowych analiz kosztów i korzyści oraz planowania opartego na scenariuszach, aby ocenić prawdopodobieństwo przyszłego wykorzystania, oraz zaleca dwuetapowy proces zatwierdzania projektów o wyższym poziomie ryzyka – najpierw zatwierdzenie mniejszych budżetów na badania lub planowanie, a następnie drugie zatwierdzenie bardziej kosztownych etapów w celu zmniejszenia ryzyka aktywów osieroconych;

42. stwierdza, że inwestycje w sieci realizowane za pośrednictwem rynków kapitałowych można wspierać przez stworzenie warunków rynkowych obejmujących np. odpowiednie stopy zwrotu i solidne ramy regulacyjne; podkreśla, że UE i państwa członkowskie powinny sprzyjać prywatnym inwestycjom, zapewniając narzędzia ograniczające ryzyko lub gwarancje państw członkowskich; wzywa Komisję i EBI do dalszego wzmacniania inicjatyw i narzędzi w zakresie finansowania i ograniczania ryzyka, takich jak kontrgwarancje, w celu wsparcia dalszej rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznej po przystępnych cenach dla operatorów systemów; podkreśla, że trzeba dopilnować, by unijna sieć elektroenergetyczna była finansowana z kapitału publicznego i prywatnego pochodzącego wyłącznie od podmiotów z UE lub uprzednio sprawdzonych inwestorów spoza UE, z uwagi na krytyczny charakter infrastruktury, a co za tym idzie, by była własnością takich podmiotów;

43. podkreśla, że chociaż przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych należy kierować się efektywnością, w tym efektywnością energetyczną i kosztową, inwestycje nie powinny koncentrować się wyłącznie na nakładach inwestycyjnych oraz że należy w równym stopniu uwzględnić inwestycje, które optymalizują, odnawiają i modernizują istniejącą infrastrukturę; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje art. 18 rozporządzenia w sprawie struktury rynku energii elektrycznej, w którym zaapelowano, aby metody ustalania taryf w równym stopniu uwzględniały zarówno nakłady inwestycyjne, jak i koszty operacyjne, oraz wynagradzały operatorów za zwiększanie efektywności w eksploatacji i rozwoju ich sieci, w tym dzięki efektywności energetycznej, elastyczności i cyfryzacji; wzywa Komisję i państwa członkowskie do szczegółowego wdrożenia przepisów rozporządzenia i skoncentrowania się na zagwarantowaniu sprawiedliwej i terminowej rekompensaty kosztów ponoszonych przez operatorów systemów;

44. zauważa, że elektryfikacja gospodarki UE, o ile jest to technicznie i ekonomicznie wykonalne, pomogłaby obniżyć taryfy sieciowe poprzez

---

[1] Komunikat Komisji z dnia 28 listopada 2023 r. zatytułowany „Sieci, brakujące ogniwo – unijny plan działania na rzecz sieci” (COM(2023)0757),

rozłożenie kosztów na szersze grona użytkowników; podkreśla w związku z tym znaczenie zapewnienia, aby rozwój przyszłej sieci był w pełni dostosowany do prognoz zapotrzebowania wynikających ze wzrostu poziomu elektryfikacji; jest zaniepokojony faktem, że eksperci przewidują wzrost taryf sieciowych o około 50–100 % do 2050 r.[1]; podkreśla zatem konieczność wprowadzenia instrumentów i zachęt wspierających operatorów sieci w efektywnym zarządzaniu dostępną przepustowością sieci, w tym przez zamówienia usług w zakresie elastyczności, tak aby zmniejszyć nieuniknione potrzeby inwestycyjne; zaznacza, że elastyczne umowy przyłączeniowe, elastyczne taryfy sieciowe i lokalne rynki elastyczności przyczyniają się do zwiększenia wydajności sieci; zachęca krajowe organy regulacyjne do promowania tych elastycznych taryf, które umożliwiają konsumentom łatwe reagowanie na sygnały cenowe, a jednocześnie chronią gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji przed gwałtownym wzrostem cen; wzywa Komisję i państwa członkowskie do aktywnego eliminowania wąskich gardeł związanych z taryfami, opłatami przyłączeniowymi i przepisami w celu ułatwienia inwestycji transgranicznych i inwestycji w morskie sieci hybrydowe;

45. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia odpowiednich unijnych ram prawnych w celu odblokowania elastyczności po stronie popytu przez przyspieszenie wprowadzania inteligentnych liczników, umożliwienie dostępu do danych ze wszystkich urządzeń pomiarowych oraz zapewnienie skutecznych sygnałów cenowych, tak aby sektory i gospodarstwa domowe zoptymalizowały swoje zużycie i obniżyły rachunki za energię elektryczną, a jednocześnie przyczyniły się do zmniejszenia kosztów operacyjnych i potrzeby dodatkowych inwestycji w sieci;

46. podkreśla, że złagodzeniu taryf sieciowych i niektórych opłat, które mogłyby obniżyć ceny energii elektrycznej, jak zaproponowano w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii, musi towarzyszyć plan zastąpienia źródeł funduszy potrzebnych na inwestycje w sieci alternatywnymi źródłami, aby uniknąć niedoinwestowania sieci w przyszłości;

47. podkreśla znaczenie zminimalizowania dodatkowych kosztów na rachunkach konsumentów wynikających z inwestycji niezbędnych do modernizacji i rozbudowy sieci niezbędnych do osiągnięcia celów UE w zakresie klimatu i konkurencyjności; zwraca się do Komisji o współpracę z państwami członkowskimi w celu opracowania skoordynowanego zestawu najlepszych praktyk dotyczących

---

[1] Sprawozdanie ACER z nadzoru nad rynkiem (2024), „Electricity Infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system” [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej na rzecz wsparcia konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego].

inwestycji i zrównoważonej struktury taryf sieciowych, z wyraźnym naciskiem na zwiększenie przejrzystości i usunięcie z taryf opłat niezwiązanych z energią;

48. zwraca uwagę, że infrastruktura przesyłowa i dostępność międzyobszarowych zdolności przesyłowych mają kluczowe znaczenie dla zintegrowanego rynku oraz wymiany energii odnawialnej o niskim koszcie krańcowym, przy zachowaniu bezpieczeństwa systemu; zauważa, że w rozporządzeniu w sprawie struktury rynku energii elektrycznej określono cel zdolności dostępnych dla obrotu międzyobszarowego wynoszący co najmniej 70 % do 2025 r., jednak państwa członkowskie są dalekie od osiągnięcia tego celu; w związku z tym wzywa państwa członkowskie i ich OSP do przyspieszenia wysiłków na rzecz maksymalizacji możliwości obrotu międzyobszarowego w celu zagwarantowania efektywnego wewnętrznego rynku energii elektrycznej, odpowiednich decyzji inwestycyjnych i integracji energii odnawialnej; ubolewa, że osiągnięcie tego celu często skutkowało kosztami redysponowania; zauważa, że istniejące mechanizmy podziału kosztów – takie jak transgraniczna alokacja kosztów, rekompensaty dla operatorów działających między systemami przesyłowymi i podział kosztów redysponowania – są ograniczone i trudne do wdrożenia, co nie sprzyja inwestycjom transgranicznym, takim jak inwestycje w sieci morskie; wzywa Komisję do przeprowadzenia kompleksowego przeglądu i ulepszenia tych mechanizmów, aby zagwarantować, że odzwierciedlają one wspólne korzyści płynące z infrastruktury i uwzględniają różnorodność przepływów energii elektrycznej, zarówno wewnętrznych, jak i transgranicznych, w tym sprawiedliwego i zrównoważonego mechanizmu podziału kosztów i korzyści w przypadku transgranicznych projektów infrastrukturalnych, który opierałby się na obiektywnych kryteriach;

49. odnotowuje sprawozdanie ENTSO-E z kwietnia 2025 r. w sprawie potencjalnej alternatywnej konfiguracji obszarów rynkowych w oparciu o symulacje krańcowych cen lokalizacyjnych dostarczone przez OSP;

Technologie usprawniające działanie sieci, cyfryzacja, innowacyjne rozwiązania i odporność

50. podkreśla, że technologie usprawniające działanie sieci, rozwiązania cyfrowe, usługi pomocnicze i technologie zarządzania danymi, a także inteligentne urządzenia energetyczne, często wykorzystujące sztuczną inteligencję, mogą znacznie zwiększyć efektywność istniejących zdolności sieciowych i zmaksymalizować wykorzystanie istniejących aktywów, zmniejszając zapotrzebowanie na nową infrastrukturę, na przykład poprzez dostarczanie informacji o przepływie energii w czasie rzeczywistym; w związku z tym nalega na zbadanie tych technologii i innowacyjnych rozwiązań; wzywa krajowe organy regulacyjne, aby stwarzały dla OSP i OSD zachęty do

korzystania w większym stopniu z takich technologii poprzez porównanie kosztów i korzyści związanych z ich wykorzystaniem z rozbudową sieci oraz poprzez wykorzystanie systemów wynagradzania opartych na korzyściach, a nie kosztach, oraz do analizy porównawczej OSP i OSD pod kątem wykorzystania takich technologii; zachęca Komisję do dalszego propagowania takich innowacyjnych technologii podczas oceny projektów będących przedmiotem wniosków o finansowanie ze środków UE;

51. z zadowoleniem przyjmuje dotychczasową pracę wykonaną przez ENTSO-E i organizację OSD UE przy opracowywaniu Technopedii OSP/OSD[1] i wzywa Komisję do wprowadzenia obowiązku aktualizowania Technopedii co dwa lata w celu dokładnego odzwierciedlenia poziomów gotowości technologicznej zawartych w niej technologii;

52. wzywa Komisję i państwa członkowskie do dalszego wspierania i zwiększania cyfryzacji europejskiego systemu elektroenergetycznego, co pozwoli zoptymalizować działanie systemu elektroenergetycznego i zmniejszyć presję na łańcuch dostaw; podkreśla, że wymiana danych i interoperacyjność danych ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia planowania i optymalizacji sieci; zachęca państwa członkowskie, krajowe organy regulacyjne, organizację OSD UE i ACER do kontynuowania i przyspieszenia prac nad systemem monitorowania opartym na wskaźnikach mierzących wydajność inteligentnych sieci („wskaźniki inteligentnych sieci”), zgodnie z dyrektywą w sprawie energii elektrycznej;

53. podkreśla pilną potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa krytycznej infrastruktury elektroenergetycznej, w tym połączeń międzysystemowych i kabli podmorskich zagrożonych sabotażem, oraz potrzebę zwiększenia ich odporności na ekstremalne zdarzenia pogodowe, zmianę klimatu oraz ataki fizyczne i cyfrowe; zwraca uwagę na potrzebę wzmocnienia współpracy na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym;

54. podkreśla rosnące ryzyko skoordynowanych cyberataków wymierzonych w całą sieć energetyczną UE; przypomina o znaczeniu szybkiego wdrożenia kodeksu sieci dotyczącego cyberbezpieczeństwa i związanych z nim przepisów, takich jak

---

[1] organizacja OSD UE, „Implementation of Action 7 in the EU Action Plan for Grids: DSO/TSO Technopedia, ENTSO-E & DSO Entity” [Realizacja działania nr 7 z unijnego planu działania na rzecz sieci. Technopedia OSD/OSP, ENTSO-E i organizacja OSD], 18 grudnia 2024 r.

dyrektywa NIS 2[1] i akt o cyberbezpieczeństwie[2], oraz zachęca Komisję do skorygowania w nadchodzących przeglądach legislacyjnych statusu fizycznych urządzeń sieciowych, w tym zdalnie sterowanych urządzeń sieciowych, takich jak falowniki, które obecnie nie spełniają wystarczająco wysokich standardów cyberbezpieczeństwa, zwłaszcza w przypadkach, gdy producent jest zobowiązany, na mocy jurysdykcji państwa spoza UE, do zgłaszania organom tego państwa spoza UE informacji na temat luk bezpieczeństwa w oprogramowaniu lub sprzęcie komputerowym; wzywa do pogłębienia współpracy na szczeblu UE między wszystkimi stronami w celu zwiększenia gotowości i odporności; uważa, że krajowe organy regulacyjne powinny uznać koszty poniesione przez operatorów w związku z przyjęciem rozwiązań w zakresie cyberbezpieczeństwa i odporności oraz zapewnić zachęty do inwestycji związanych ze zwiększeniem odporności infrastruktury energetycznej na cyberzagrożenia i zagrożenia fizyczne oraz hybrydowe, w tym środki przystosowania się do zmiany klimatu;

55. podkreśla potrzebę zwiększenia wysiłków na rzecz ochrony istniejącej i przyszłej krytycznej podmorskiej i lądowej infrastruktury energetycznej; uważa, że UE powinna odgrywać większą rolę w zapobieganiu incydentom zagrażającym tej infrastrukturze, wspieraniu nadzoru i odbudowie uszkodzonej infrastruktury, z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wypracowania rozwiązań mających na celu zwiększenie ochrony i odporności infrastruktury krytycznej, w tym rozwiązań w zakresie finansowania takich środków i technologii;

56. uznaje, że nowe projekty sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia stanowią wielofunkcyjną i opłacalną okazję do zintegrowania dodatkowych rozwiązań z zakresu środków bezpieczeństwa (np. czujniki, sonar itp.) oraz ochrony środowiska (np. odstraszacze ptaków, czujniki pożarowe, korytarze ekologiczne itp.), o ile są planowane w sposób całościowy; zwraca się do Komisji o opracowanie wytycznych dla krajowych organów regulacyjnych w

---

[1] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2555 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa na terytorium Unii, zmieniająca rozporządzenie (UE) nr 910/2014 i dyrektywę (UE) 2018/1972 oraz uchylająca dyrektywę (UE) 2016/1148 (dyrektywa NIS 2) (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 526/2013 (akt o cyberbezpieczeństwie) (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

celu zagwarantowania, że wstępne planowanie projektów sieci jest przeprowadzane i finansowane z uwzględnieniem tych elementów;

57. wzywa Komisję, OSD i OSP do opracowania należącej do UE wspólnej europejskiej przestrzeni danych dotyczących energii, opartej na technicznej wiedzy fachowej i praktyce z wykorzystaniem dostępnych danych[1] opartych na wspólnym zbiorze przepisów zapewniających bezpieczne, przejrzyste przenoszenie i interoperacyjność danych dotyczących energii, w której zharmonizowane dane są bezpiecznie zarządzane, wymieniane i przechowywane w UE; podkreśla, że ta wspólna europejska przestrzeń danych dotyczących energii powinna ułatwiać gromadzenie i udostępnianie danych za pośrednictwem odpowiednich struktur zarządzania i usług udostępniania danych, ze wspieraniem krytycznych operacji energetycznych, w tym przesyłu i dystrybucji; podkreśla, że europejscy OSP, OSD i inne wcześniej sprawdzone podmioty sieci elektroenergetycznej muszą być w stanie bezpiecznie i inteligentnie eksploatować sieć, optymalizując jej wykorzystanie poprzez integrację elastyczności i innowacyjnych technologii, zgodnie z kluczowymi zasadami interoperacyjności, zaufania, wartości danych i zarządzania; zauważa, że ustalenia dotyczące wymiany danych muszą również uwzględniać interakcje ze stronami spoza UE;

58. uznaje potencjał elastyczności jako niezbędnego narzędzia optymalizacji funkcjonowania systemu, utrzymania stabilności systemu i wzmocnienia pozycji konsumentów poprzez zachęcanie ich do zmiany modeli konsumpcji; podkreśla, jak ważne jest wdrożenie odpowiednich środków w celu zagwarantowania efektywnych sygnałów cenowych, które zachęcają do elastyczności, w tym ze strony wszystkich odbiorców końcowych, oraz dopilnowanie, by wszystkie zasoby przyczyniały się do bezpieczeństwa systemu, w tym przez przyspieszenie wprowadzania inteligentnych liczników, inteligentnych energooszczędnych budynków oraz umożliwienie dostępu do danych ze wszystkich urządzeń pomiarowych; zwraca się do krajowych organów regulacyjnych o uznanie innowacji i projektów pilotażowych w zakresie elastyczności w systemie, o ile nie mają one negatywnego wpływu na ogólną równowagę i stabilność sieci, w celu dalszego zachęcania do innowacji;

59. wzywa krajowe organy regulacyjne do ścisłej współpracy z OSP i OSD w celu oceny potencjału elastyczności i potrzeb systemów krajowych w obecnym i przyszłym planowaniu, z uwzględnieniem

---

[1] Komisja Europejska: Dyrekcja Generalna ds. Energii, Instytut Fraunhofera ds. badań nad systemami i innowacjami ISI, Guidehouse, McKinsey & Company, TNO, Trinomics, Uniwersytet w Utrechcie, Berkhout, V., Villeviere, C., Bergsträßer, J., Klobasa, M., Regeczi, D., Dognini, A., Singh, M., Stornebrink, M., Hülsewig, T., Seigeot, V., Lenzmann, F.Breitschopf, B., *Wspólna europejska przestrzeń danych*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2023.

obecności przemysłu, dużych odbiorców, dużych wytwórców i magazynów; podkreśla w szczególności kluczową rolę, jaką w świadczeniu usług zarządzania ograniczeniami przesyłowymi w sieci mogą odgrywać aktywa magazynowe, w tym długoterminowe magazynowanie energii elektrycznej, zdolne do dostarczania do 100 godzin energii elektrycznej; zauważa, że aby zapewnić te podstawowe usługi systemowe, podmioty inwestujące w aktywa magazynowe potrzebują stabilnych, długoterminowych modeli przychodów na wzór systemów wsparcia, które z powodzeniem zapewniły pewność przychodów w przypadku aktywów związanych z wytwarzaniem energii odnawialnej;

Łańcuch dostaw, surowce i zapotrzebowanie na umiejętności

60. zauważa z niepokojem, że globalny wzrost popytu na technologie sieciowe wywiera presję na łańcuchy dostaw i dostępność kabli, transformatorów, komponentów i krytycznych technologii; podkreśla ustalenia zawarte w opublikowanym w lutym 2025 r. sprawozdaniu Międzynarodowej Agencji Energetycznej „Building the Future Transmission Grid”[1] [Budowa przyszłej sieci przesyłowej], zgodnie z którym zakup kabli zajmuje obecnie od dwóch do trzech lat, a dużych transformatorów energetycznych nawet do czterech lat, a średni czas realizacji zamówienia na kable i duże transformatory energetyczne wzrósł niemal dwukrotnie od 2021 r.;

61. jest zaniepokojony długim czasem realizacji wielu komponentów technologii sieciowych i pozostaje zdeterminowany, aby utrzymać wiodącą pozycję Europy w dziedzinie technologii sieciowych, a jednocześnie podkreśla potrzebę innowacji w celu opracowania, zademonstrowania i zwiększenia skali europejskich technologii sieciowych o dużej przepustowości oraz innowacyjnych technologii usprawniających sieci;

62. podkreśla, że surowce krytyczne i strategiczne są niezbędne na potrzeby infrastruktury sieciowej, a zapotrzebowanie na aluminium i miedź ma wzrosnąć odpowiednio o 33 % i 35 % do 2050 r.[2]; przyjmuje do wiadomości decyzję Komisji uznającą niektóre projekty

---

1 Międzynarodowa Agencja Energetyczna, „Building the Future Transmission Grid – Strategies to navigate supply chain challenges”[Budowa przyszłej sieci przesyłowej – Strategie radzenia sobie z wyzwaniami związanymi z łańcuchem dostaw], luty 2025 r., https://iea.blob.core.windows.net/assets/a688d0f5-a100-447f-91a1-50b7b0d8eaa1/BuildingtheFutureTransmissionGrid.pdf.

2 KU Leuven, Eurometaux, „Study quantifies metal supplies needed to reach EU’s climate neutrality goal”. [W badaniu oszacowano ilościowo dostawy metalu potrzebne do osiągnięcia neutralności klimatycznej w UE], 25 kwietnia 2022 r., https://www.eurometaux.eu/media/hxdhepyp/press-release-study-quantifies-metal-supplies-needed-to-reach-eu-s-climate-neutrality-goal.pdf.

dotyczące surowców krytycznych za projekty strategiczne w ramach aktu w sprawie surowców krytycznych[1], aby zapewnić dostęp do tych kluczowych materiałów i zdywersyfikować źródła dostaw; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia recyklingu oraz wspierania w tym celu partnerstw strategicznych i umów handlowych;

63. podkreśla potrzebę wzmocnienia łańcuchów dostaw sieci, aby zwiększyć dostawy technologii sieciowych po przystępnych cenach, a tym samym ograniczyć koszty ponoszone przez konsumentów za pośrednictwem opłat sieciowych; apeluje o przyjęcie strategicznego podejścia do nabywania technologii energetycznych, komponentów lub materiałów krytycznych związanych z sieciami, aby uniknąć uzależnienia od pojedynczych dostawców spoza UE;

64. uważa, że całościowe, skoordynowane, długoterminowe planowanie sieci w całym europejskim systemie energetycznym jest potrzebne, aby rozwiązać problem wąskiego gardła w łańcuchu dostaw, oraz że takie planowanie zapewnia producentom niezbędną przejrzystość i przewidywalność, aby odpowiednio zaplanować wzrost mocy produkcyjnych; jest zdania, że takie planowanie musi wiarygodne i umożliwiać tworzenie nowych modeli biznesowych, takich jak długoterminowe umowy ramowe i umowy na rezerwację mocy produkcyjnych;

65. apeluje o maksymalne ujednolicenie kluczowych urządzeń sieci elektroenergetycznej, w zakresie, w jakim jest to możliwe z technicznego punktu widzenia, przez wspólną ocenę techniczną przeprowadzoną przez Komisję, OSD, OSP i przedstawicieli sektora, obejmującą wszystkie poziomy napięcia w celu zwiększenia skali produkcji, obniżenia cen i skrócenia czasu dostaw oraz wsparcia interoperacyjności systemów;

66. podkreśla pilną potrzebę rozwiązania problemu niedoborów siły roboczej w sektorze energetycznym; zauważa, że zgodnie z przewidywaniami Komisji konieczne będzie znaczne zwiększenie siły roboczej, aby umożliwić wdrożenie technologii energii odnawialnej, zmodernizować i rozbudować sieci oraz rozwijać technologie sprzyjające efektywności energetycznej, sieciowe i inne odpowiednie technologie; ubolewa nad zgłoszonymi w 15 państwach członkowskich niedoborami elektromechaników i elektromonterów, co zwiększa zapotrzebowanie OSD i OSP na siłę roboczą; podkreśla, że liczba pracowników sektora energetycznego musi wzrosnąć o 50

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

% do 2030 r., aby wesprzeć wdrażanie odnawialnych źródeł energii[1], rozbudowę sieci i efektywność energetyczną, przy czym szacuje się, że do 2050 r. potrzebne będą 2 mln dodatkowych miejsc pracy w dystrybucji energii elektrycznej; wzywa do podjęcia inicjatyw w zakresie szkoleń, podnoszenia i zmiany kwalifikacji, przy jednoczesnym nadaniu priorytetu umiejętnościom związanym z siecią, aby zaradzić niedoborom kwalifikacji; z zadowoleniem przyjmuje partnerstwa uczelni i przedsiębiorstw oraz ukierunkowane unijne akademie umiejętności dla sektorów strategicznych, w tym sieci; zachęca OSD i OSP do dywersyfikacji siły roboczej, w tym przez zwiększenie w niej udziału kobiet;

67. ponownie podkreśla, że państwa członkowskie i UE powinny współpracować w celu dostosowania programów dotyczących odpowiednich umiejętności oraz opracowania dobrych praktyk, aby zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na umiejętności na wszystkich poziomach kształcenia, ze szczególnym naciskiem na promowanie równowagi płci w sektorze;

68. podkreśla kluczową rolę MŚP i przedsiębiorstw UE w zaopatrzeniu sektora technologii w sieć elektroenergetyczną; zwraca uwagę na potrzebę dostępu do przystępnej cenowo elektryfikacji, ograniczając koszty związane z łańcuchem dostaw i zapewniając wykwalifikowaną siłę roboczą;

Sieci morskie

69. uznaje strategiczne znaczenie rozwoju morskiej energii wiatrowej dla realizacji celów UE w zakresie autonomii energetycznej, zwiększonego wykorzystania energii odnawialnej, odpornego i efektywnego kosztowo systemu elektroenergetycznego oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.; podkreśla znaczenie pełnego wykorzystania potencjału pięciu europejskich basenów morskich do produkcji energii morskiej; zwraca uwagę na szczególne znaczenie Morza Północnego (obejmującego geograficzny obszar Morza Północnego, w tym Morza Irlandzkiego i Morza Celtyckiego), które charakteryzuje się korzystnymi warunkami i najwyższym potencjałem, przy czym uzgodnionym celem jest osiągnięcie 300 GW zainstalowanej mocy wytwórczej energii morskiej do 2050 r. w ramach współpracy w dziedzinie energetyki na Morzu Północnym; z zadowoleniem przyjmuje poczynione w tym względzie postępy; podkreśla potrzebę rozwoju sieci morskiej, w tym hybrydowych połączeń międzysystemowych, szczególnie na Morzu Północnym, aby w pełni wykorzystać potencjał morski i osiągnąć lepszą integrację rynku; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zintensyfikowania współpracy regionalnej w zakresie planowania sieci i współpracy energetycznej w odniesieniu do wszystkich basenów morskich z

---

[1] Komunikat Komisji z dnia 5 marca 2025 r. pt. „Unia umiejętności” (COM(2025)0090).

krajami sąsiadującymi z UE, w szczególności ze Zjednoczonym Królestwem i Norwegią, w szczególności w dziedzinie rozwoju morskiej energii wiatrowej oraz planowania i produkcji sieci elektroenergetycznych;

70. podkreśla potrzebę stabilnych i przewidywalnych ram regulacyjnych, które zapewnią najbardziej optymalne rozwiązania handlowe w celu zapewnienia wymaganego zaufania inwestorów, aby wspierać rozwój i połączenia międzysystemowe w odniesieniu do projektów dotyczących sieci przesyłowej energii morskiej i morskiej energii wiatrowej, zapewniając efektywność rynku i efektywne przepływy transgraniczne, w tym z państwami spoza UE; podkreśla konieczność wzmocnienia w stosownych przypadkach sieci krajowych, aby zmaksymalizować korzyści płynące z energii morskiej; uznaje, że integralną częścią wydajnego systemu sieci będzie połączenie aktywów przesyłowych energii morskiej z aktywami wytwórczymi (morskie aktywa hybrydowe), ponieważ przynosi to szereg korzyści dla europejskiego systemu energetycznego, ale nadal brakuje odpowiednich ram regulacyjnych, aby zachęcić do niezbędnych inwestycji;

Współpraca z państwami trzecimi

71. wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy i koordynacji z państwami spoza UE o zbieżnych poglądach, takimi jak Norwegia i Zjednoczone Królestwo; przypomina, że rozwój infrastruktury elektroenergetycznej w celu wykorzystania potencjału morskiej energii wiatrowej na Morzu Północnym jest wspólnym priorytetem zarówno dla UE, jak i Zjednoczonego Królestwa;

72. podkreśla potrzebę pragmatycznego i opartego na współpracy podejścia do wymiany energii elektrycznej między UE a Zjednoczonym Królestwem; wzywa Komisję do ścisłej współpracy z administracją Zjednoczonego Królestwa w celu ustalenia wzajemnie korzystnego uzgodnienia handlowego, które wzmocni bezpieczeństwo dostaw i utoruje drogę do osiągnięcia neutralności emisyjnej dla obu jurysdykcji; ponadto uważa, że można jeszcze bardziej zwiększyć efektywność rozwiązań handlowych; wzywa Komisję do konstruktywnej współpracy z partnerami brytyjskimi w tej kwestii;

Regiony najbardziej oddalone

73. podkreśla wyjątkowe wyzwania stojące przed najbardziej oddalonymi regionami UE i innymi obszarami niepodłączonymi do europejskiej sieci elektroenergetycznej; podkreśla ich zależność od importu i wysoką podatność na przerwy w dostawach energii elektrycznej i ekstremalne zagrożenia klimatyczne; zwraca uwagę na znaczenie rozwoju odpornych i autonomicznych systemów energetycznych poprzez rozwój lokalnych sieci i produkcję czystszej energii; wzywa

Komisję do uwzględnienia konkretnych potrzeb tych regionów w pakiecie dotyczącym europejskich sieci oraz zaproponowania dodatkowego wsparcia finansowego w celu zwiększenia autonomii ich systemów energetycznych i zrekompensowania braku połączeń międzysystemowych i braku szerszych korzyści związanych z przyłączeniem do sieci;

°

° °

74. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.